

Næseblødninger

Næseblødninger ses som en bivirkning af flere forskellige kræftbehandlinger.

Vestlig medicinsk ætiologi

Kemoterapi kan skade næsens slimhinder ved at dræbe de hurtigt voksende celler, der danner slimhinden. Dette vil gøre, at slimhinden i næsen let kan bryde. Kemoterapi kan svække produktionen af blodplader i knoglemarven. Reduktionen i antallet af blodplader vil forringe blodets evne til at størkne.

Strålebehandling kan skade blodpladerne, og gøre at blodet har sværere ved at størkne. Strålebehandling af hovedet og halsen kan skade blodkarrene i næsen og resultere i blødninger.

Immunterapi og målrettede kræftbehandlinger kan resultere i en svækket produktion af blodplader. Dette vil påvirke blodets evne til at størkne, og kan resultere i blødninger. Slimhinderne i næsen kan også blive svækket af immunterapi.

Brugen af smertestillende medicin som Ipren, Aspirin og Kodimagnyl kan påvirke blodets evne til at størkne.

Blodkræft lidelser kan gøre, at der er for få blodplader i blodet. Kræft i næsen og bihulerne kan manifestere sig med hyppige næseblødninger.

Vestlig medicinsk behandling af bivirkningen

Patienten får som regel råd om, hvordan vedkommende skal håndtere næseblødningerne. Det kan personen bl.a. gøre, ved at klemme begge næsefløje sammen omkring næseskillevæggen, mens han eller hun sidder let foroverbøjet. At tage en isterning i munden kan få blødningen til at stoppe hurtigere.

Hvis der er kraftige blødninger, også fra andre steder i kroppen, kan det nogle gange være nødvendigt at reducere doseringen af kræftbehandlingen, eller at give en blodpladetransfusion.

Kinesisk medicinsk ætiologi

I kinesisk medicin er der tre overordnede årsager til blødninger:

- Milt *qi* som er for svag til at holde *xue* inde i blodkarrene
- Varme som agiterer *xue*
- *Xue* stase som blokerer blodkarret, og derved skaber så stort et tryk, at karvæggen sprænges

Oftest vil blødningen skyldes flere af disse dynamikker på en gang.

Kemoterapi kan svække Milt *qi*, og kemoterapi kan generere Varme. Både Varme og Milt *qi xu* kan føre til, at der opstår spontanblødninger. Varmen fra kemoterapien kan gøre, at *xue* bliver tykt, og klistret og derved stagnerer. Dette kan også føre til blødninger.

Smertestillende medicin kan skabe *xue* Varme. Varmen kan, udover direkte at skabe blødninger, gøre at *xue* bliver for tykt og stagnerer. På den måde kan smertestillende medicin indirekte skabe blødninger.

Strålebehandling kan skabe Varme og agitere *xue*. Strålebehandlingen kan også skabe *xue* stase i lokalområdet.

Immunterapibehandling og målrettet medicin kan have til formål at stagnere *xue*. Udover at stagneret *xue* i sig selv kan skabe blødning, kan det også føre til dannelse af *shi* Varme, og derved indirekte skabe blødning.

Kemoterapibehandlingen, operationerne og selve kræftlidelsen kan svække *zheng qi* så meget, at der opstår *wei qi xu*, og derved invaderes kroppen lettere af udefrakommende *xie qi*. Den udefrakommende *xie qi* kan være Vind-Tørhed eller Vind-Varme. Disse udefrakommende *xie qi* kan direkte skade slimhinderne i næsen. Invasioner af udefrakommende *xie qi* kan være blevet transformeret til indre *shi* Varme og have agiteret *xue*.

Kræftknuden kan i sig selv skabe Varme, som agiterer *xue*. Ligeledes kan den svække *qi*. Hvis kræftknuden sidder i næsen, kan stagnationen af *xue* i lokalområdet også føre til næseblødninger.

Differentiering

Hvis der er Milt *qi xu*, kan der samtidig være træthed, løs afføring, tendens til let at få blå mærker, trang til søde sager, manglende appetit, en svag puls og en bleg tunge med tandmærker. Ansigtet og læberne kan være blege eller normalfarvede.

Hvis der er *xue* Varme, vil tungen være rød, og der vil være tørst eller en tør mund. Pulsen kan være stor eller hurtig. Ansigtetsfarven vil være rødere end ved Milt *qi xu*. Læberne kan være røde.

Hvis der er *xue* stase, kan der være mørke vener på undersiden af tungen. Ansigtetsfarven og læberne vil være mørkere end ved Milt *qi xu*.

Hvis der er en invasion af udefrakommende *xie qi*, vil der ofte være tørre slimhinder eller gult slim i næsen. Der kan også være let feber, kuldegysninger eller aversion mod træk, spontan sved og en overfladisk puls.

Behandling

Hvis **næseblødningen er akut**: Mi 1 med moxa, Ma 45 og Tyk 3.

Hvis der er **Milt qi xu**, vælg fra: Tyk 3, Tyk 4, Tyk 20, *bitong*, *yintang*, UB 7, Du 23, Mi 3, Mi 6, Ma 36, Ren 12, UB 20 og UB 21 med en styrkende nåleteknik. Moxa kan bruges.

Hvis der er **xue Varme**, vælg fra: Tyk 3, Tyk 4, Tyk 20, *bitong*, *yintang*, UB 7, Du 23, Mi 10, UB 17, Lev 2 og *baichongwo* med en drænende nåleteknik.

Hvis der er **xue stase**, vælg fra: Tyk 3, Tyk 4, Tyk 20, *bitong*, *yintang*, UB 7, Du 23, Mi 10, UB 17 og *baichongwo* med en drænende nåleteknik.

Hvis der er en **invasion af xie qi**, vælg fra: Tyk 3, Tyk 4, Tyk 11, Tyk 20, Du 23, *bitong*, *yintang*, UB 7, Lu 7, Lu 10 og GB 20 med en drænende nåleteknik. Efterfølgende skal *wei qi* styrkes ved brug af punkter som: Ma 36, Ren 12, Mi 6 og Lu 9 med en styrkende nåleteknik eller moxa.

Anbefalinger

Ved Milt qi xu tilstande:

Fordi der er en *xu* tilstand, skal personen være meget opmærksom på, ikke at forbruge mere *qi*, end vedkommende er i stand til at producere. Det betyder, at personen skal rationere sine resurser, og undgå at overanstrenge sig.

For meget kold mad, vil svække Milten. At spise uregelmæssigt eller for store portioner vil være belastende for Mave og Milt *qi*. At spise for lidt vil til gengæld også svække Milten, fordi der kommer til at mangle næring. En let fordøjelig kost af varm, tilberedt mad med masser af kogte eller dampede grønsager, ris, nudler, suppe og gryderetter vil være optimalt. Personen vil have godt af at spise hyppige, men små portioner, evt. med en lille kop ingefær te til måltidet. Personen skal helst undgå koldt vand til maden og skal tygge sin mad godt.

Kostanbefalinger ved Milt *qi xu* er: De fleste kornsorter, såsom ris, havre, byg, majs, osv., da disse styrker Milt og Mave *qi*. Grønsager, især rodfrugter, squash, søde kartofler og alt som er gult/orange, løg, porre, røde linser, tofu, kikærter, ginseng, kylling, oksekød, makrel og tun kan anbefales. Det vil også være godt at bruge aromatiske krydderier såsom sort peber, ingefær, kardemomme, hvidløg, spidskommen, kommen, muskatnød og de fleste krydderurter, da disse cirkulerer *qi* i den midterste *jiao*, og derved understøtter Miltens *qi* dynamik.

Ved Milt *qi xu* skal personen undgå madvarer, der skaber Fugt og Slim såsom mejeriprodukter, hvede, banan, is, sukker og søde ting, herunder tørrede frugter, honning, stevia, kunstige sødemidler og lignende. Personen skal også undgå råkost, salat, appelsinjuice, og smoothies. Smoothies er nemlig meget koncentrerede i deres

smag og indeholder ofte ting, som er kolde i deres energi. Smoothies er som regel også fysisk kolde. At drikke for meget vand, især koldt vand, og spise for meget tropisk frugt vil svække Milten.

Ved *xue* Varme:

Ved *xue* Varme er det bedst at undgå: stærke krydderier som chili, paprika, hvidløg, kanel, friturestegt mad; alkohol, især rødvin, hvidløg, ingefær, peber, lammekød, kaffe, mad med et højt indhold af olie og mørk chokolade.

Ved *xue* stase:

Kostanbefalinger: Aubergine, kapers, majroer, løg, purløg, forårsløg, peberfrugt, porre, kirsebær, citron, fersken, rabarber, laurbær, cayennepeber, korianderblade, kastanjer, pinjekerner, chili, sennepsblade, dild, muskatnød, gurkemeje, oregano, kylling, rejer, musling, rødvin og eddike.

Fysisk aktivitet er godt, fordi det vil cirkulere *qi* og *xue*.

Hvis der er en invasion af udefrakommende *xie qi*:

Personen vil have godt af at indtage te lavet af krysantemum, mynte, hyldeblomst, citronmelisse eller kamille.